

Stockholm 16 mars 2009

Frivilligt och förebyggande hälsokontrollprogram med avseende på spolmask

Hälsokontroll spolmask

Hälsokontroll spolmask är ett frivilligt och förebyggande program som syftar till att begränsa spridning och infektionstryck av spolmask i kommersiella ung- och värphönsbesättningar. Programmet innehåller riktlinjer för provtagning, avmaskning av smittade flockar och sanering av djurutrymmen.

Svenska Ägg är huvudman för programmet, som finansieras inom ramen för den frivilliga och förebyggande smittskyddskontrollen.

Svenska Äggs veterinär ansvarar för det löpande arbetet med bedömning av analysresultat, insättande av behandling och den årliga sammanställning över antalet infekterade besättningar, mängden avmaskningsmedel som skrivits ut samt resultat av behandlingar och saneringar.

Mål

Målet med ett frivilligt och förebyggande hälsokontrollprogram med avseende på spolmask är att;

- Motverka smittspridning till icke infekterade besättningar
- Kontrollera och begränsa spolmasktrycket i infekterade besättningar
- Minimera användningen av avmaskningsmedel för att motverka resistensutveckling
- Öka kunskapen om smittspridningsvägar och effektiva behandlings- och saneringsmetoder.

Villkor för anslutning

Hälsokontroll spolmask är ett frivilligt och förebyggande program som riktar sig till all företag som bedriver kommersiell unghönsuppfödning eller äggproduktion i Sverige.

Anslutning till hälsoprogrammet görs genom skriftligt avtal med Svenska Ägg. Vid anslutning förbinder sig djurägaren att följa riktlinjer för provtagning, avmaskning, sanering och rapportering. Anslutna djurägare erbjuds kostnadsfri rådgivning, receptförskrivning samt rabatterade analyser via SVA.

Rapporteringen av analys svar sker per automatik vid användning av specialremiss från SVA. Resultat av tarmöppningar som sker av annan än SVA, behandling med avmaskningsmedel samt spolmasksanering ska rapporteras in till Svenska Ägg av djurägaren.

Djurägare anslutna till programmet;

- ska följa riktlinjerna för provtagning, avmaskning och sanering
- ska använda specialremisser framtagna av SVA (rabatterat pris)
- medger att kopia på analysresultat från provtagningar via SVA tillsänds Svenska Ägg
- ska till Svenska Äggs veterinär rapportera resultat från egen utförd tarmöppning, behandling med avmaskningsmedel samt spolmasksanering

Djurägare anslutna till programmet erbjuds;

- kostnadsfri rådgivning via Svenska Äggs veterinär
- kostnadsfri föreskrivning av avmaskningsmedel via Svenska Äggs veterinär
- rabatterade träckanalyser (parasitägg) och tarmanalyser (spolmask) via SVA

Riktlinjer för kontroll och provtagning

För att kontinuerligt övervaka förekomst av parasitägg i aktuellt djurutrymme, skall varje omgång kontrolleras genom träckprovtagning. Träckprov insamlas tidigast 3 månader efter insättning. Om provsvaret visa förekomst av parasitägg ska tarmöppning göras för att identifiera om äggen härrör från spolmask eller blindtarmsmask.

Unghöns:

- Varje omgång/flock provtas tidigast 3 veckor före leverans genom träckprovtagning
- Vid förekomst av parasitägg i träcken skickas tarmar från fem självdöda eller avlivade höns till SVA för analys. Specialremiss skall användas

Värphöns:

- Varje enskild omgång/flock provtas tidigast 3 månader efter insättning genom träckprovtagning
- Vid förekomst av parasitägg undersöks tarmar från 5 självdöda eller avlivade höns av producenten, besättningsveterinären eller SVA för att fastställa parasitart (spolmask och/eller blindtarmsmask).

Riktlinjer för avmaskning

Syftet med att avmaska smittade flockar är i första hand att motverka en uppförökning av infektionstrycket i den aktuella flocken och det enskilda djurutrymmet. Utvecklingstiden från ägg till vuxen mask som utsöndrar ägg är 2-3 månader. Då avmaskningsmedlet enbart dödar larver och vuxna maskar, skall avmaskningen ske regelbundet för att motverka fortsatt utsöndring och uppförökning av parasitägg i stallmiljön.

Användning av avmaskningsmedel skall begränsas till besättningar där spolmasksmitta konstaterats för att minska risken för resistensutveckling.

Besättningar där endast blindtarmsmask påvisats via tarmundersökning, skall inte avmaskas.

All avmaskning bör ske efter samråd med Svenska Äggs veterinär som utvärderar provsvar och kostnadsfritt förskriver avmaskningsmedel.

Unghönsflockar som är spolmaskinfekterade skall avmaskas i direkt anslutning till leverans för att motverka återsmittas via stallmiljön.

Unghöns:

- Smittade unghönsflockar avmaskas i direkt anslutning till leverans där sista avmaskningsdag är detsamma som leveransdag.

Värphöns:

- Spolmaskinfekterade flockar (frigående och inredd bur) bör avmaskas var tredje månad för att säkerställa ett lågt infektionstryck
- Ekologiska besättningar bör behandla med avmaskningsmedel om infektionstrycket bedöms orsaka djurlidande.

Riktlinjer för sanering

När smitta konstaterats ska det aktuellt djurutrymme och redskapen noggrant saneras innan nya djur sätts in. Rekommendationer om effektiva saneringsmedel mot spolmask ges av Svenska Äggs veterinär. För att öka kunskapen om framgångsrika saneringsmetoder ska återrapportering ske till Svenska Äggs veterinär enligt separata rapportmall.

Sanering av spolmasksmittade djurutrymmen skall ske genom:

- Noggrann torrengöring
- Våtengöring med högtryckstvätt eller ångtvätt
- Desinfektion med medel som har dokumenterad effekt mot spolmaskäg
- Resultatet av saneringen följs upp genom provtagning av nästa flock

Sanering av rastgårdar

För värphöns med utevistelse är det extra viktigt att sköta hygien i rastgårdarna. Det största smittrycket finns närmast hönshuset. Följande rekommendationer gäller för att minska smittstycket i rastgården;

- Utbyte av ytlagret närmast hönshuset eller på alternativt ställe där värphönsen till största delen befinner sig.
- Vid tillgång till flera rastgårdar rotera hönsen mellan olika rastgårdar
- Harvning för att bättre utnyttja solljusets uttorkande effekt på ytskiktet

Rapportering

Årligen görs en sammanställning av antalet besättningar som är anslutna till hälsokontrollen, hur stor andel av gårdarna och flockarna som är infekterade samt effekter av insatta behandlingar.

Årsrapporten skall redovisas för företag anslutna till kontrollprogrammet samt Jordbruksverket. Enskilda analysvar är konfidentiella och redovisas inte på individnivå.

Övrigt

Träckprovtagning av varje omgång/flock införs fr.o.m. våren 2009 som ett poänggivande kriterium omsorgsprogrammen för värphöns respektive unghöns. Regelbunden kontroll av gödselmattor införs som en egenkontrollpunkt i omsorgsprogram värphöns.